

Роботою секції № 3 «Соціально-культурний та антропологічний виміри інформаційного суспільства» керував кандидат філософських наук, докторант КНУ ім. Т.Г. Шевченка *І.В. Богдановський*, який у своїй доповіді проаналізував світоглядні та аксіологічні причини, що зумовлюють стрімке поширення нетрадиційних релігій в інформаційному суспільстві. У доповіді доцента кафедри філософії НАУ *Л.І. Мокляк* розглядалися естетичні чинники формування гуманістичного мислення сучасної молоді, що спричинило жваву дискусію серед учасників конференції. Викладач кафедри авіаційної психології НАУ *Я. І. Пономаренко* розглянула специфіку феномену психокультури суспільства та її вплив на становлення особистості. Старший викладач кафедри філософії НАУ *А.Ю. Морозов* розглянув трансцендентні основи особистості та суспільства. Головну увагу доповідач приділив аксіологічним засадам культури людства. У своєму виступі доцент кафедри філософії НАУ *Л.А. Ороховська* доторкнулася до актуальної проблеми розвитку комунікативної культури в умовах глобалізації. Вона розглянула особливості функціонування мас-медіа як складової сучасної комунікації. У доповіді доцента кафедри філософії НАУ *Р.А. Черног* звернуто увагу на необхідність формування етичної культури сучасної молоді. Доповідач зазначила, що роль філософії у процесі становлення сучасного фахівця постійно зростає. Це зумовлює необхідність більш ефективного викладання гуманітарних дисциплін. Зокрема, для формування толерантного ставлення людей один до одного у часи

глибоких суспільних трансформацій важливого значення набуває викладання релігієзнавства. У своєму виступі доцент кафедри філософії НАУ *У.П. Кошетар* звернула увагу на «інфосферу» як одну з причин викривлення сприйняття реальності в сучасному світі. У роботі секції активну участь брали також аспіранти та студенти з різних вузів України.

Підсумки роботи конференції були узагальнені на заключному пленарному засіданні 31 березня 2011 року, яке проходило у формі «круглого столу». Зокрема, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного авіаційного університету *Л.Г. Дротянко* зазначила, що, незважаючи на складні кризові явища в економіці, політиці, екології і т. ін., проведення таких конференцій є необхідним, оскільки вони дозволяють їх учасникам у режимі живого спілкування обмінятися знаннями і міркуваннями щодо процесів, які відбуваються в сучасну епоху. Було зазначено, що Болонська система освіти втілюється на вітчизняних теренах без урахування її власних основних атрибутів: занадто великою є кількість студентів в аудиторіях; відбувається передчасне впровадження кредитно-модульної системи освіти. Учасники конференції рекомендували врахувати результати обміну досвідом у навчальному процесі й включити їх у навчальні програми гуманітарних дисциплін. Кращі доповіді учасників конференції було вирішено опублікувати у «Віснику Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія».

І.В. Богдановський, канд. філос. наук, доцент
С.М. Ягодзінський, канд. філос. наук, доцент

V Международная антарктическая конференция

Исследование Антарктики продолжает оставаться одним из приоритетных направлений мировой и отечественной науки. В Киеве 17—19 мая 2011 г. состоялась очередная, пятая с 2001 года, Международная антарктическая конференция (V МАК-2011), организованная Национальным антарктическим научным центром (НАНЦ) Госинформнауки Украины. Конференция прошла под эгидой Государственного агентства по вопросам науки, инноваций и информатизации Украины и Национальной академии наук Украины, а также при поддержке Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт». В рамках обозначенного организаторами тематического направ-

ления «Антарктика и глобальные системы Земли: новые вызовы и перспективы» на конференции были обсуждены результаты проведенных в последние годы и цели намечаемых на ближайшее будущее теоретических и прикладных исследований, предпринимаемых отечественными и зарубежными учеными.

На конференции были представлены 99 устных и 19 стендовых докладов 336 авторов. В работе V конференции приняли участие 110 ученых из 36 научных центров Украины и 22 зарубежных институтов, организаций и университетов восьми стран — Российской Федерации, Республики Беларусь, Болгарии, Польши, Великобритании, Германии и Австралии. Развитие международного

и логистической деятельности с учреждениями 11 государств мира) нашло отражение в более широком по сравнению с предыдущими конференциями представительстве зарубежных участников. Иностранные участники были авторами или соавторами четверти всех докладов, сделанных на конференции. Большой интерес вызвали пленарные доклады П. Конвея (P. Convey) и Д. Пирса (D. Pearce) из Британской антарктической службы по проблемам антропогенного влияния и охраны окружающей природной среды Антарктики и начальника Российской антарктической экспедиции В.В. Лукина о стратегии развития деятельности Российской Федерации в Антарктике до 2020 г. и на более отдаленную перспективу.

Тематика представленных на конференции докладов охватывала четыре основные области научных работ, проводившихся в течение 15 лет в рамках государственных программ исследований Украины в Антарктике: науки о Земле, физические науки, науки о жизни и медико-физиологические исследования. Они корреспондируются с приоритетами, определенными Международным научным комитетом по исследованию Антарктики (SCAR). Доклады украинских участников конференции были посвящены: в области наук о Земле — проблемам комплексных геолого-геофизических исследований (В.Г. Бахмутов, Р.Х. Греку, В.Д. Соловьев, Ю.Б. Бродский, В.К. Жуковский, В.А. Корчин, Б.Т. Ладановский, В.Ю. Максимчук и др.); в области физических наук — изучению сезонной и межгодовой изменчивости физических характеристик водных масс на поверхности океана (Ю.В. Артамонов, Е.А. Скрипалева и др.), атмосферной циркуляции Южной полярной области (В.Ф. Мартазинова, В.Е. Тимофеев и др.), физико-химических процессов взаимодействия компонент газовой и аэрозольной фаз атмосферы (В.И. Богилло, М.С. Базилевская, К.Ю. Ткаченко и др.), выявлению вариаций свойств озонового слоя над Антарктидой (Г.П. Милиневский, А.В. Грицай, А.М. Евтушевский и др.), исследованию ионосферных и геомагнитных

эффектов и методам их обнаружения (А.В. Зализовский, Ю.М. Ямпольский, О.И. Максименко и др.); в области наук о жизни — проблемам комплексного исследования антарктической биоты (И.О. Андреев, И.Ю. Парникоза, И.В. Дикий, С.М. Игнатъев, Н.А. Матвеева и др.), выявлению механизмов устойчивости микроорганизмов к воздействию токсичных металлов, ультрафиолетового облучения и других факторов среды их обитания (А.Б. Таширев, П.В. Рокитко, А.С. Левишко, В.П. Дуплий и др.); в области медико-физиологических наук — изучению механизмов адаптационной перестройки зимовщиков и разработке биомедицинских технологий медико-физиологического сопровождения украинских антарктических экспедиций (Е.В. Моисеенко, В.Д. Кузовик, Г.Ю. Пышно и др.).

Наряду с этим, следует отметить очевидный интерес отечественных исследователей Антарктики к проблемам науковедческого характера. В частности, анализируются достижения, проблемы и перспективы развития исследований Украины в Антарктике (П.Ф. Гожик, В.А. Литвинов, В.М. Маланчук); стратегические перспективы биологических исследований (А.Б. Таширев); библиометрические аспекты геоинформационных исследований Украины в Антарктике (В.П. Рыбачук, Н.Г. Виденина); задачи создания единой информационной среды данных антарктических исследований (Л.С. Глоба) и др. Впервые на этих конференциях была представлена историческая тематика, в частности по проблемам исследования истории деятельности Украины в Антарктике (В.П. Рыбачук). Усилению отмеченной тенденции активизации науковедческих исследований в этой области несомненно будут способствовать осуществление библиографических и наукометрических работ, предусмотренных заданиями Государственной целевой научно-технической программы проведения исследований в Антарктике на 2011—2020 гг., а также регулярные публикации их результатов в «Украинском антарктическом журнале» (с 2010 года в нем открыта специальная рубрика «Библиография. История»), на веб-сайте НАНЦ Украины, Национальной библиотеки Украины им. В.И. Вернадского НАН Украины и других веб-ресурсах.

В аспекте перспектив развития науковедческих исследований, связанных с изучением Антарктики, важным моментом является отраженное в рекомендациях конференции (по предложению Центра исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва НАН Украины) признание целесообразности разработки и внедрения стратегии

системно-целевого управління розповсюдженням наукових публікацій вітчизняних учених і бібліометричних метаданих по каналах світових наукових комунікацій, а також участі учених-істориків країни в діяльності міжнародної Робочої групи по історії антарктичних досліджень (HAG), створеної в 2004 році в структурі Міжнародного наукового комітету по антарктичним дослідженням (SCAR).

Підкреслюючи також перспективні можливості, які надає подальше розширення і углублення міжнародного співробітництва в дослідженні Антарктики. Конференцією, зокрема, рекомендовано підготувати для розгляду на підкомісії по питаннях науково-технічного співробітництва Комітету по питаннях економічного співробітництва Російсько-Української міжурядової комісії пропозиції по розробці двосторонньої програми досліджень в Антаркти-

ці. Тут важливо відзначити, що дослідження Антарктики на протязі вже більш ніж півстоліття здійснюються при забезпеченні міжнародної координації державних програм і широкого доступу країн до отриманої наукової інформації. Накоплено унікальний досвід діяльності міжнародного управління науковою діяльністю і організації міждисциплінарних досліджень, зокрема в масштабі всього континенту, не отримавши до цього часу повного і системного відображення в науково-літературній сфері.

По результатам роботи учасники конференції прийняли ряд розкритих рекомендацій [<http://www.uac.gov.ua/ua/news20110601/>], націлених на розширення спектру і підвищення рівня наукових досліджень, покращення їх координації з зарубіжними науковими центрами, на реалізацію завдань державної програми і збільшення вкладу України в світові дослідження Антарктики.

*В.П. Рыбачук,
член Міжнародного товариства
по наукометрії і інформетрії (ISSI)*

II науково-практична конференція «Наукова періодика: традиції та інновації»

У Київському будинку вчених 8 червня 2011 року відбулась II науково-практична конференція «Наукова періодика: традиції та інновації».

Привітанням від Національної академії наук України та її президента академіка НАН України Б.Є. Патона відкрив конференцію голова Науково-видавничої ради НАН України академік НАН України Я.С. Яцків.

У привітанні президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона були, зокрема, окреслені основні завдання для редакторів, редакцій та видавців наукової періодики: «Стрімка всесвітня інформатизація спонукає нас підвищувати темпи впровадження електронних технологій у наукову комунікацію. Зростання швидкості обміну науковими фактами та ідеями висуває загальносвітові вимоги до оформлення та подання інформації, зокрема до ширшого використання англійської мови. На сьогодні наявність власної електронної сторінки українською і англійською мовами є обов'язковою для наукового журналу».

У конференції взяли участь понад 70 фахівців з НАН України, інших наукових установ та вищих навчальних закладів. Було виголошено 16 доповідей, серед них і підготовлені на прохання

організатора конференції — Видавничого дому «Академперіодика» НАН України — доповіді працівників Книжкової палати України імені Івана Федорова, Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Української академії друкарства та Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Ці доповіді було присвячено застосуванню видавничих стандартів у журналах НАН України, зокрема стандартів до оформлення публікацій, функціонуванню Фонду міжнародного книгообміну, уніфікованого представлення журналів в електронному середовищі, ідентифікації видань у межах міжнародних систем стандартних номерів, складанню звітності про випуск періодики.

Від Групи науково-методичного забезпечення видавничої діяльності НАН України було представлено звіт про Перший міжнародний семінар «Підготовка наукових журналів у системі SCIVERSE SCOPUS», який відбувся 18–19 травня 2011 року у Москві за сприяння Всеросійського інституту науково-технічної інформації РАН та компанії ELSEVIER, та стендову доповідь щодо стану представлення журналів